

6. Cfasman A. Z. Vnezapnaja serdechnaja smert', i ejo professional'nye aspekty. – M. : MNCMO, 2003. – 302 s.
7. Cfasman A. Z. Kardiologija. – M., 1998. – 284s.
8. Vil'k M. F. Medicinskoe obespechenie bezopasnosti dvizhenija poezdov / M. F. Vil'k, A. Z. Cfasman. – M., 2002. – 294 s.
9. Vil'k M. F. nauchnoe obosnovanie avtomatizirovannoju sistemy registracii, uchjota i analiza professional'nyh zbolevanij zheleznodorozhnikov / Avtoref. diss. kand. med. nauk. M., 2001. – 20 s.
10. At'kov O. Ju. Profilaktika paroksizmal'nyh sostojanij vysokogo riska u mashinistov lokomotivov. / O. Ju. At'kov, A. Z. Cfasman, A. M. Javisja // Bezopasnost' dvizhenija poezdov: Sb. trudov IV nauch.-prakt. konf. MPS RF, VNIIT, MIIT, ONC. «Bezopasnost' dvizhenija». MPS Rossii (Moskva, 16 – 18aprelja 2003g.). – M., 2003. – S. 26 – 27.
11. Kudrin V. A. Jelektromagnitnoe izluchenie i zbolevaemost' voditelej lokomotivov zheleznodorozhnogo transporta / V. A. Kudrin // Medicina truda, gigiena i jepidemiologija na zheleznodorozhnom transporte. – M., 2000. – S. 243 – 247.
12. Kudrin V. A. Pokazateli smertnosti voditelej lokomotivov trudospobnogo vozrasta / V. A. Kudrin // Aktual'nye voprosy zheleznodorozhnoj mediciny: materialy 1 mezhdunarodnoj konferencii. – M., 2004. – S. 71 – 73.
13. Lisobej V. A. Zbolevaemost' rabotnikov transporta / V. A. Lisobej. – Odessa: Chernomor'e, 2005. – 262 s.
14. Razvitie skorostnogo zheleznodorozhnogo transporta [Jelektronnyj resurs]. – rezhim dostupa: http://gendocs.ru/v38188/razvitie_skorostnogo_zheleznodorozhnogo_transporta.

УДК 811.161.2:398

ФОЛЬКЛОРИЗМ ЯК СКЛАДНИК ІДІОСТИЛЮ ТВОРІВ ДНІПРОВОЇ ЧАЙКИ (ЛЕКСИЧНИЙ РІВЕНЬ)

О. В. Христя, ас.

Ключові слова: лінгвістичний аналіз художнього твору, ідіостиль, фольклорні елементи, мова фольклору, народнопоетична лексика

Вступ. Індивідуальний стиль – це прояв сукупності особливих істотних ознак таланту автора в конкретному творі чи усій його творчості. Проте не кожний автор, навіть професійний, володіє «своїм» стилем, тобто таким, за яким безпомилково вгадувалося б його авторство. Дослідження прозових творів Дніпрової Чайки свідчить, що їй притаманний ідіостиль, який є результатом наполегливої свідомої роботи над словом.

Актуальність. Проблема мовностилістичного аналізу художнього тексту посідає в останні десятиліття особливе місце у філологічній науці і привертає до себе пильну увагу мовознавців. Лінгвостилістика як наука про мовностилістичні особливості художнього твору зобов'язана своїм народженням Л. Щербі, який не тільки окреслив саму проблему, але й виявив причини її виникнення. Науковець зазначав, що лінгвістичний аналіз художнього твору повинен показати ті лінгвістичні засоби, за допомогою яких виражається ідейний і пов'язаний з ним емоційний зміст літературного твору. У своїх лінгвостилістичних розвідках вчений подав зразки вивчення всіх мовних засобів, що функціонують у словесній структурі художньої тканини твору [16].

Аналіз публікацій. Крім цього, теоретичні основи та практичні рекомендації щодо принципів мовностилістичного аналізу художнього тексту викладені в працях провідних лінгвістів Б. Ларіна, В. Виноградова, Г. Винокура, Р. Будагова, І. Ковалика, В. Ващенко, В. Чабаненка, О. Чередниченка, О. Тищенка та ін.

Наприклад, Б. Ларін вказував на необхідність сприймати художній твір при аналізі конкретного мовного матеріалу як художнє ціле. Визначаючи загальні ознаки художньої мови, науковець увів у дослідницький ужиток «естетичне значення слова» як прояв індивідуально-авторського погляду на світ через смислову призму. Він наголошував на тому, що в лінгвістичному аналізі художнього твору «треба вивчати художні засоби у взаємодії всіх компонентів: звучності і семантичних колоритів, композиції і смислової ідейної осі» [9].

В. Виноградов підкреслював, що під час аналізу художнього тексту дослідника більше цікавлять способи вираження змісту або відношення засобів вираження до змісту, який вони виражають. Але в плані такого вивчення і зміст не може залишатися за межами вивчення мови

художнього твору. Адже дійсність, що розкривається в художньому творі втілена в його мовній оболонці. Сукупність мовленнєвих засобів у структурі літературного твору органічно пов'язана з його змістом і залежить від характеру ставлення до нього з боку автора [2].

Р. Будагов зазначав, що «стилістика – душа кожної розвиненої мови, повинна посісти важливе місце у науці про мову...». Однак, на думку науковця, «лінгвістика вивчає всі аспекти мови, в тому числі й стилістичні, які використовуються письменником для втілення певних художніх задумів» [1].

У процесі проведення комплексного лінгвостилістичного аналізу художнього твору, як вважає І. Ковалик, необхідно вивчати всю систему мовностилістичних засобів у створенні системи художніх образів певного літературного твору. Тільки цілісний системний вияв такого комплексу мовностилістичних засобів у створенні системи художніх словесних образів надасть повну лінгвостилістичну картину тексту художнього твору [7].

Метою статті є огляд типів лексичних фольклоризмів у творах Дніпрові Чайки як важливого стилетвірного складника індивідуальної художньої практики письменниці.

Дослідження. Художній твір, на нашу думку, як художній текст має всі загальнотекстові ознаки: структурно-смыслову єдність, упорядкованість мовних одиниць і складових частин, комунікативну спрямованість. Але, на відміну від будь-якого іншого, він має й естетичну вартість, містить художню інформацію, яка є вищим ступенем авторської мовної свободи, тобто авторського мовного стилю. Відомий мовознавець О. Пономарів зауважував: «Мовний стиль – це сукупність засобів, вибір яких зумовлюється змістом, метою та характером висловлювання» [12].

У вузькому значенні слова *стиль* є індивідуальним втіленням художнього методу. Якщо метод визначає загальний напрям творчості, то стиль віддзеркалює індивідуальні властивості втілення авторського задуму. У широкому розумінні стиль – це система художніх засобів і прийомів у творчості окремого письменника, групи письменників, всієї літературної епохи.

Людмила Олексіївна Василевська народилася у жовтні 1861 року в селі Карлівка, тепер Зелений Яр Миколаївської області в сім'ї священика. Закінчила Одеську гімназію 1879 року. Вчителювала, брала активну участь у громадському й літературному русі, зокрема, була членом київської «Просвіти». 1905 року її заарештовано за пропаганду антиурядової літератури та допомогу політичним в'язням.

Писати почала російською мовою 1883 року. Українською мовою публікувалася з 1885 р. (одеський альманах «Нива»). Друкувалася в журналах «Зоря», «Киевская старина», «Літературно-науковий вісник», для дітей – «Дзвінок», альманах «Степ», «Перший вінок», «Хвиля за хвилею». Особливе місце у творчості Дніпрові Чайки посідає цикл поезій під назвою «морські малюнки» («Дівчина-чайка», «Суперечка», «Скеля», «Мати» та ін.). Це здебільшого ритмізовані мініатюри, наповнені теплом, любов'ю, радістю та смутком. У доробку письменниці також інтимна і громадянська лірика. Помітне місце посідають і прозові твори: повісті й оповідання, казки для дітей, статті та рецензії, чудові переклади з російської та шведської мов, драматичні твори, зокрема, лібрето до опер М. Лисенка «Коза-дереза», «Пан Коцький».

Дніпрова Чайка належить до майстрів слова, чий творчий спадок є надзвичайно багатим і за тематикою, і за формами втілення ідейно-художнього задуму. Художній доробок письменниці не залишився поза увагою науковців. Творчість Дніпрові Чайки досліджували М. Іванченко, Р. Шевченко, О. Килимник, В. Пінчук, Н. Вишневська, І. Немченко, Я. Голобородько, Л. Ржепецький, О. Цалапова, Л. Голомб, В. Грабовецька, З. Карпенко, Л. Матусяк, О. Міхно, Н. Осьмак, О. Химин, Р. Білецький, Н. Чухонцева, А. Крат та ін., проте більшість робіт цих авторів належать до царини літературознавчої та культурологічної, лінгвістично творча спадщина письменниці майже не розроблена [4; 5; 8; 13].

У своїй діяльності Чайка Дніпрова спиралася на ґрунт народної мови. Чайка Дніпрова була твердо переконана, що основою реалістичного відтворення дійсності є глибоке вивчення життя народу, його мови. Прагнення якнайточніше відобразити культуру, звичаї й характер українського народу вона реалізувала у художній практиці. Народнопоетична первина більшою або меншою мірою проявляється в більшості її творів. Мова усної народної творчості є важливим інструментом індивідуально-авторського естетичного конструювання, тому метою цієї статті є огляд типів лексичних фольклоризмів у творах Дніпрові Чайки.

Проблема співвідношення загальнонародної й індивідуальної художньої творчості є об'єктом уваги науковців від XIX століття. Дослідження фольклорно-літературної взаємодії

розпочинають праці М. Максимовича, О. Бодяньського, М. Костомарова, І. Срезневського, П. Куліша. У другій половині XIX – на початку XX ст. означена проблема знайшла відображення у розвідках О. Потебні, М. Драгоманова, М. Сумцова, І. Франка, Б. Грінченка. Форми вияву фольклоризму на мовному рівні досліджували П. І. Житецький, І. К. Білодід, В. С. Ващенко, А. М. Поповський, С. Я. Єрмоленко.

Фольклоризм у творчості Дніпрової Чайки не є випадковим явищем. Для письменниці звернення до народнопоетичних джерел було свідомим і органічним. Дніпрова Чайка була особисто знайома з визначними вітчизняними фольклористами П. Житецьким, Д. Яворницьким, В. Антоновичем, А. Кримським, Б. Грінченком, О. Русовим. Письменниця була активним збирачем фольклорних творів Таврії, Київщини, Запоріжжя, шанувальницею етнографічної праці П. Куліша, М. Драгоманова, П. Чубинського, В. Гнатюка; з її голосу записували пісні М. Лисенко та А. Конощенко (Грабенко) [10, с. 70].

На фольклористичній ниві письменниця натхненно працювала протягом усього життя, використовуючи для роботи будь-яку нагоду. Так влітку 1914 року, перебуваючи на Кавказі, Дніпрова Чайка, незважаючи на хворобу, занотовувала етнографічні матеріали [10, с. 70].

У більшості монографічних робіт сучасних учених фольклоризм трактується як не тільки пряме, але частіше – опосередковане літературною традицією чи творчим методом письменника засвоєння фольклору в усій різноманітності форм його входження на всіх етапах творчості і на різних рівнях художньої структури твору [15]. Тривала й наполеглива праця Дніпрової Чайки над численними зразками народної творчості стала підґрунтям для подальшого розвитку варіантів творчого опрацювання народної поетичної спадщини. І. В. Немченко, зазначає, що письменниця розробляла різні лінії на шляху розв'язання проблеми засвоєння й трансформації кращих зразків безіменної творчості народу: 1) «аплікувала» свої оповідання та віршові п'єси-казки фольклорними фрагментами, 2) вдавалась до наслідування або стилізації витворів народного генія, 3) дбала про органічне перетворення, художнє переосмислення народнопісенних, легендарних, казкових мотивів, образів тощо і застосовувала фольклорні прийоми як необхідних вдячний елемент у системі власних творчих експериментів [10, с. 71].

Уже в першому прозовому творі «Знахарка» (1884) – етюдії українознавства, як його визначила сама письменниця, – зустрічаємо найрізноманітніші елементи фольклору: фразеологізми, фрагменти замовлянь, приказки тощо. Проте цей твір отримав невисоку оцінку: І. Франко зазначав, що головна героїня «змальована радше по етнографічним збірникам, ніж з життя» [10, с. 71]. Кабінетний етнографізм не був притаманний Дніпровій Чайці, вона багато спілкувалася з носіями живої національної культури, проте перенасиченість тексту цього оповідання фольклоризмами призвела до штучності, спрощеності композиції і образів оповідання. У подальшій роботі письменниця користувалася фольклорними прийомами й образами виважено і вправно.

На лексичному рівні найхарактернішими для прозових творів Дніпрової Чайки є повтори й традиційні епітети.

Серед номінативно-експресивних повторів зустрічаємо т.з. подвоєння («...і злоба у Мрії пропала, забула вона свою неньку: без руху, в нестямі, **дивилась-дивилась** на милого батька, і всі, хто любив її досі, усі здивилися з нею укупі на місяць...» [3, с. 146]), синонімічні повтори («Тихе озерце **здригнуло-зітхнуло**, зірці в одвіт осміхнулось само: геть по воді покотились кружала, зірку одбили тисячами гискр, зіроньку ніжно **пестило-гойдало**» [3, с. 210]; «Кинулись хвилі до **скелі-каміння**, сердито бурчать поміж ними» [3, с. 160]); тавтологічні сполуки («... а сірі чайки без ліку розплодились на скелі, літають над морем та плачуть-кигичуть лиш тільки зачують хижу бурю, звіщають пливців-мореходів та свідчать про **давню давнину**, про славную дівчину-чайку» [3, с. 161]).

Найпоширенішими такі фольклоризми є у віршах у прозі, що зумовлюється жанровими особливостями цих творів, проте авторка використовує повтори (в т.ч. синонімічні та антонімічні) й у реалістичних оповіданнях, що свідчить про глибокий внутрішній зв'язок її творчості з народнопоетичною стихією, наприклад: «День погожий, **пташки** щебечуть, береза наче пухом зеленим укрилася, пахне, а небо над просікою **високе-високе**, чисте та синє!» [3, с. 38]; «У раніньому морі **колихалася-купалася** світова зоря, на сході жевріла рожева смуга» [3, с. 62], «...коли замовкав читаючий голос, виразно чулося дзеленчання об скло тієї безлічі метеликів, яка злетілася на її принадне сяйво **раювати-помирати** в його зелених гарячих хвилях» [3, с. 44].

Залучаються повтори й до мовної характеристики персонажів, наприклад, у мовленні селянки Гапи та її сусідки (оповідання «Чи сквиталася?») зустрічаємо: «*Та вже в цих панів таке серце тверде: он як ховала Вітку, то хоч би тобі сплакнула або до народу озвалася: горда-прегорда...*» [3, с. 72], «*Втіш її, Господи, як вона мене втішила, та прости мене, Боже, що я за нею просторікувала, дурною-безгамузною взивала*» [3, с. 73]. Гапа та її співрозмовниця є носіями живої народномовної традиції, тому такі мовні одиниці у їхньому мовленні є природними, органічними. Дніпрова Чайка – майстер нюансу, деталі. У її творах не часто зустрічаємо докладні портретні чи пейзажні описи. Введення традиційного лексичного елемента у мовлення персонажів дає можливість створити лаконічні, але художньо повноцінні й життєздатні образи.

Ще одним лексичним складником фольклоризму творів письменниці є постійні епітети. У прозових творах Дніпрові Чайки вони не тільки створюють народнопісенний колорит, а й надають авторським стилізаціям епічної достовірності, своєрідної патини: «*У давню давнину, в зеленій долині і там, понад морем бурхливим, слободи рясно стояли...*» [3, с. 152]; «*А вірний товариш давно вже вмовляє його піти погуляти: з луків тугих постріляти, на конях баских поганяти...*» [3, с. 153]; «*Не купчаться білії хати по ній, і лист кучерявий її не вкриває, одна тільки стежка зелена збігає по ній...*» [3, с. 158]; «*Вдень же під сонцем ясним не посміє вона показати обличчя...*» [3, с. 162]; «*... лиш чуття часами заворушить вії, у бровах шовкових скупчилися думи, а уста рожеві мовчки розмовляють*» [3, с. 179]; «*Сиві тумани степи облягли пеленою важкою*» [3, с. 205].

Як вже зазначалося, Дніпрова Чайка у своїх фольклористичних студіях не обмежувалася лише українською культурою. У творах, для яких чітко визначено географічну локалізацію, зустрічаємо епітети, притаманні місцевим традиціям усної народної творчості. Так, в оповіданні «Мара», сюжет якого розгортається у давньогрецькому полісі, використовуються постійні епітети грецького й давньоримського епосу: «*Давно колись, дуже давно, як руїна ося прозивалася ще Херсонесом славетним, коли ще гойдалися густо при березі грецькі галери...*», «*Великий мистець був Менандр; ще змалку ласкаві боги наділили його хистом величним...*», «*...з'їздилися гості з далеких країв, і з Греції навіть старої, офіру в храмах херсонеських ласкавим богам принести...*» [3, с. 163], «*...ніж битись і чвари чинити на глум та на втіху варварам хижим, оддаймося краще під руку славетного Риму*» [3, с. 168], «*Ламайте ж бо лаври і мірти, зривайте квітки, ... пахощі зносьте, бики круторогі та вівці рунисті зганяйте!*», «*...розтратив нікчемно маєтки, не маєш чим славного Зевса оздобити так, як би варто було*» [3, с. 169], «*Щоб Еос рожева не в темній робітні, а тут на роздоллі богів привітала*» [3, с. 170].

Відчутний східний колорит створюють епітети в авторській обробці старовинної кримської легенди «Скеля»: «*В степу коливалась пшениця, по лугах паслись незчисленні отари...*» [3, с. 136], «*...вбачили його юнацькі орлині очі з високої бапти, і ночі тієї ж пропали укупі з човном*», «*Вийшла на скелю високу і так заклала їх, щоб де не були б, а вернуться знов...*» [3, с. 139].

Висновок: фольклоризм є органічним важливим складником ідіостилю Дніпрові Чайки. Витонченість художньої техніки письменниці – результат свідомого глибокого дослідження й творчого опрацювання фольклору. Найхарактернішими проявами фольклоризму творів Дніпрові Чайки на лексичному рівні є повтори та постійні епітети.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Будагов Р. А. Литературные языки и языковые стили / Р. А. Будагов. – М. : Наука, 1967. – 212 с.
2. Виноградов В. В. Стилистика и теория речи. Поэтика / В. Виноградов. – М. : Наука, 1963. – 256 с.
3. Дніпрова Чайка. Вибрані твори / Дніпрова Чайка. – К., 1987.
4. Євсєєва Г. П., Христя О. В. Мовно-стилістичні особливості художніх творів Чайки Дніпрові (на прикладі прозових творів) / Г. П. Євсєєва, О. В. Христя // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – Вип. 100. – С. 58 – 61.
5. Євсєєва Г. П., Христя О. В. Корпусна мовна політика української мови та лексична спадщина Чайки Дніпрові / Г. П. Євсєєва, О. В. Христя // Матеріали V Міжнародної

научной конференции «Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках», 7 – 8 апреля 2011 г. – С. 419 – 421.

6. **Єрмоленко С. Я.** Фольклор і літературна мова / С. Я. Єрмоленко. – К. : Наукова думка, 1987. – 248 с.

7. **Ковалик І. І.** Питання українського і слов'янського мовознавства: вибр. твори / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка; Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника / З. Терлак (упоряд.). – Л. : Івано-Франківськ, 2008. – 496 с.

8. **Крашеніннікова Т. В.** Мова української літературної казки XIX століття .: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Т. В. Крашеніннікова. – Д., 2013. – 20с.

9. **Ларин Б.А.** Эстетика слова и язык писателя / Б.А. Ларин. – Л. : Преса, 1974. – 178 с.

10. **Немченко І.** Дніпрова Чайка і народна творчість / І. Немченко // Народна творчість та етнографія. – № 2. – 1991. – С. 70 – 77.

11. **Пінчук В.** Шануймо свої самоцвіти // Дніпрова Чайка / В. Пінчук. – К., 1993.

12. **Пономарів О. Д.** Стилїстика сучасної української мови / О. Пономарів. – Тернопіль: Навчальна книга, 2000. – 234 с.

13. **Поповський А. М.** Мова фольклору та художньої літератури Південної України XIX – початку XX століття. – Д., 1987.

14. **Франко І. Я.** Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – К., 1984. - Т. 26. – 375 с.

15. **Шутенко Ю.** Фольклоризм літератури / Ю. Шутенко. – Режим доступу: [http : // nte.etnolog.org.ua/zmist/2004/N5/Art16.htm](http://nte.etnolog.org.ua/zmist/2004/N5/Art16.htm).

16. **Щерба Л. В.** Опыты лингвостилистического толкования стихотворений / Л. Щерба // Избранные труды по русскому языку. – М. : Наука, 1957. – 342 с.

SUMMARY

Introduction. Individual style – a manifestation of the aggregate of essential features special talent in a particular author or work throughout his work. However, not every author, even professional, has «his» style that is so, for how accurately vhaduvalosya to its authorship. Research prose Dnieper Seagull shows that it is inherent idiostyle, which is the result of hard work over the word conscious.

Urgency. Problem linguistic-stylistic analysis of literary text ranks in recent decades a special place in the philological science and has attracted the attention of linguists. Linguistics as a science of linguistic-stylistic features of a work of art owes its birth L. Shcherba that not only outlined the problem itself, but also revealed the reasons for its occurrence. The scientist said that the linguistic analysis of a work of art must show the linguistic means by which expresses the ideological and the associated emotional content of a literary work. In their quests Linguostylistic scientific study of all submitted samples language means operating in verbal structure of artistic work tissue [16].

The article is an overview of the types of lexical folklorizmiv in the works Dnieper Seagull as an important component styletvirnoho individual art practices writer.

Research. A work of art, in our opinion, has the artistic text zahalnotekstovi features: structural and semantic unity, ordering linguistic units and components, communicative orientation. But, unlike any other, and it has aesthetic value, artistic contains information which is the highest degree of freedom of the author's language, that language style copyright. Renowned linguist A. Ponomarev remarked: «The language style – a combination of drugs, the choice of which is predetermined meaning, purpose and nature of the statement» [12].

Conclusion: folklorizm is an important component of organic idiostyle Dnieper Seagull. The elegance of the art technology writer – the result of conscious deep research and creative study of folklore. Most characteristic manifestations of folklore works Dnieper Seagull at the lexical level is constant repetitions and epithets.

REFERENCES

1. Budagov R. A. Literaturnye yazyiki i yazykovyie stili / R. A. Budagov. – М. : Nauka, 1967. – 212 s.
2. Vinogradov V. V. Stilistika i teoriya rechi. Poetika / V. Vinogradov. – М. : Nauka, 1963. – 256 s.
3. Dniprova Chayka. Vubrani tvoriv / Dniprova Chayka. – К., 1987.

4. Evseeva G. P., Hristya O. V. Movno-stilistichniy osoblivosti hudozhnih tvoriv Chayki Dniprovoyi (na prikladi prozovih tvoriv) / G. P. Evseeva, O. V. Hristya // Naukovi zapiski. – Seriya: Filologichni nauki (movoznavstvo). – Kirovograd: RVV KDPU Im. V. Vinnichenka, 2011. – Vup. 100. – S. 58 – 61.
5. Evseeva G. P., Hristya O. V. Korpusna movna politika ukrayinskoyi movi ta leksichna spadschina Chayki Dniprovoyi / G. P. Evseeva, O. V. Hristya // Materialy V Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii «Leksiko-grammaticheskie innovatsii v sovremennyih slavyanskih yazyikah», 7 – 8 aprelya 2011 g. – S. 419 – 421.
6. Ermolenko S. Ya. Folklor i literaturna mova / S. Ya. Ermolenko. – K. : Naukova dumka, 1987. – 248 s.
7. Kovalik I. I. Pitannya ukrayinskogo i slov'yanskogo movoznavstva: vibr. tvoriv / Lvivskiy natsionalniy un-t Im. Ivana Franka; Prikarpat'skiy natsionalniy un-t im. Vasilya Stefanika / Z. Terlak (uporyad.). – L. : Ivano-Frankivsk, 2008. – 496 s.
8. Krasheninnikova T. V. Mova ukrayinskoyi literaturnoyi kazki XIX stolittya .: avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya kand. filol. nauk: spets. 10.02.01 «Ukrayinska mova» / T. V. Krasheninnikova. – D., 2013. – 20s.
9. Larin B.A. Estetika slova i yazyik pisatelya / B.A. Larin. – L. : Presa, 1974. – 178 s.
10. Nemchenko I. Dniprova Chayka i narodna tvorichist' / I. Nemchenko // Narodna tvorichist' ta etnografiya. – № 2. – 1991. – S. 70 – 77.
11. Pinchuk V. Shanyymo svoiy samotsviti // Dniprova Chayka / V. Pinchuk. – K., 1993.
12. Ponomariv O. D. Stilistika suchasnoyi ukrayinskoyi movi / O. Ponomariv. – Ternopil: Navchalna kniga, 2000. – 234 s.
13. Popovskiy A. M. Mova folkloru ta hudozhnoyi literaturi Pivdennoyi Ukrayini XIX – pochatku XX stolittya. – D., 1987.
14. Franko I. Ya. Zibrannya tvoriv u 50-ti t. / I. Franko. – K., 1984. – T. 26. – 375 s.
15. Shutenko Yu. Folklorizm literaturi / Yu. Shutenko. – Rezhim dostupu: [http : // nte.etnolog.org.ua/zmist/2004/N5/Art16.htm](http://nte.etnolog.org.ua/zmist/2004/N5/Art16.htm).
16. Scherba L. V. Opyityi lingvisticheskogo tolkovaniya stihotvoreniy / L. Scherba // Izbrannyye trudu po russkomu yazyiku. – M. : Nauka, 1957. – 342 s.